

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **A. G.**, zast. Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, advokátní kancelář Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2004, č. j. 60 Az 28/2004 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 3. 2. 2004, č. j. OAM-1415/LE-B01-B03-2003, rozhodl odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (dále jen žalovaný) tak, že se žalobci neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Současně žalovaný rozhodl, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí vytýkal žalobce žalovanému, že na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a vydal rozhodnutí, které je nutno z hlediska ustanovení zákona o azylu pokládat za nesprávné. Vyslovil nesouhlas se způsobem, jímž správní orgán posoudil jeho žádost o azyl, když nevzal v úvahu, že žalobce zemi původu opustil z důvodu obavy o svůj život a správní orgán si neopatřil dostatek podkladů pro zjištění, jakým způsobem je postupováno ze strany správním orgánů Ukrajiny proti demonstrantům projevujícím opoziční názory. Navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Napadeným rozsudkem Krajský soud v Plzni žalobu jako nedůvodnou zamítl podle ust. § 78 odst. 7 zák. č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), když neshledal napadené rozhodnutí nezákonným, ať již ve smyslu porušení práva hmotného či procesního. Nezjistil, že by žalovaný nesprávně posoudil skutkový stav věci a naopak zdůraznil, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, jaké podklady pro své rozhodnutí správní orgán shromáždil, jak je zhodnotil po stránce skutkové i právní a jakými úvahami se při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů řídil.Uvedl rovněž, že se žalovaný pečlivě zabýval existencí případných překážek vycestování, taxativně uvedených v § 91 zák. o azylu, které by měly za následek (a to prokázání kteréhokoliv z nich) neplatnost povinnosti ukončit pobyt na území ČR po pravomocném ukončení správního řízení o udělení azylu. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že žádná z takových překážek není dána, s jím vyslovenými závěry se soud ztotožnil. Pro úplnost Krajský soud v Plzni uvedl, že při posuzování věci nepřehlédl ani skutečnost, že žalobce si vízum do České republiky vyřizoval již v prosinci roku 2002, tedy v době, která předcházela jeho údajnému kontaktu s policií na Ukrajině pro jeho účast na protiprezidentské demonstraci, k níž došlo v březnu roku 2003. Nepřehlédl ani okolnost, že mezi údajným napadením žalobce policií a jeho odchodem z vlasti uplynuly asi dva další měsíce a v této době státní moc neprojevila nesouhlas s názory žalobce, když žalobce nebyl ani zadržen. Přitom do České republiky přijel 30. 5. 2003, když jednorázové vízum k pobytu do devadesáti dnů vystavené dne 2. 12. 2002, platilo do 31. 5. 2003. Rovněž nepřehlédl, že žalobce požádal o azyl v České republice až po zadržení policií 21. 11. 2003 a do té doby pracoval na různých stavbách. To vše podle názoru krajského soudu nasvědčuje tomu, že v této věci nešlo o pronásledování žalobce, protože kdyby tomu tak bylo, žalobce by nepochybně ihned po příjezdu do České republiky žádal o azyl a odjel by z Ukrajiny bezprostředně po vzniku hrozby pronásledování, což však neučinil.

Proti rozsudku Krajského soudu v Plzni podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst.1, písm. a/, b/ a d/ s. ř. s. Dovolávaje se důvodu uvedeného pod písmenem a/ citovaného ustanovení vytýkal soudu, že stejně jako žalovaný nesprávným způsobem posoudil právní otázku, a sice zda je možno na daný případ vztáhnout ust. § 12, 13 odst. 1 a 2 a 14 zák. o azylu. Znovu zdůraznil, že se ve své domovské zemi dostal do potíží, kdy sice nebyl aktivně činný v žádné politické straně, ale aktivně se zúčastnil demonstrace proti prezidentu K., byl zbit příslušníky policie a následně mu bylo vyhrožováno ze strany policie též fyzickou likvidací. Z tohoto důvodu mu nezbylo než vycestovat ze země a požádat o azyl. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že je u něho dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b/ zák. o azylu, neboť byl v domovské zemi perzekuován za uplatňování svých politických názorů. Poukázal v této souvislosti na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka.

Pokud jde o důvod kasační stížnosti uvedený pod písmenem b/ § 103 odst. 1 s. ř. s., vytýkal žalovanému nerespektování situace stěžovatele, kdy jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, přičemž krajský soud tuto skutečnost ponechal bez povšimnutí. Dovolávaje se písmene d/ téhož ustanovení, vytýkal soudu, že se nezabýval zjištěním, zda předcházející řízení správní netrpělo procesní vadou. Vyslovil přesvědčení, že se žalovaný porušení správního řádu dopustil minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování, dále že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ust. § 47 odst. 3 správního řádu, neboť jeho odůvodnění je nedostatečné a s ohledem na tyto vady, které nelze odstranit, je nutno řízení před správním orgánem zopakovat. Stejně tak nesouhlasil se způsobem, jímž se žalovaný vypořádal s neexistencí překážek vycestování. Má za to, že zcela přehlédl jeho situaci, kdy návrat do vlasti vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie je nebezpečný. Hrozí mu nebezpečí

mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že požádal v ČR o azyl bude nepochybně podroben perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Žalobce v této souvislosti odkazuje na správu VZV USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2002. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žádal též, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částek výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Plzni byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení. Zdůrazňuje, že vzdor tvrzené účasti na protivládní demonstraci, nebyl v případě stěžovatele zjištěn žádný z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zák. o azylu, ani pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Žalovaný shledává v postupu stěžovatele účelovost, neboť o azyl požádal až po delší době pobytu v České republice, ve chvíli, kdy potřeboval zlegalizovat svůj pobyt na zdejším území. Sdělení o jeho ohrožení v případě návratu do vlasti působí tak jako nevěrohodná a nemající oporu ve zjištěných skutečnostech. Žalovaný navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a neshledal důvodným návrh na vyslovení jejího odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátem.

Napadené soudní rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., navíc specifikované stěžovatelem.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává právních důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a/, b/ a d/ s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím správním řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b/ lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který

ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Plzni neshledal. Především je třeba zdůraznit, že jak správní orgán, tak i uvedený soud vycházel ze skutečností zjištěných v řízení o udělení azylu přímo od stěžovatele. Z obsahu správního spisu, konkrétně z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu vyplývá, že stěžovatel dne 19. 12. 2003 po zadržení Policií ČR dne 21. 11. 2003 podal žádost o azyl a v ní uvedl, že svou vlast opustil v květnu 2003 poté, co se v březnu 2003 zúčastnil shromáždění proti prezidentu K. a jeho režimu a byl údajně zmlácen policií. Poté mu policie vyhrožovala i v místě jeho bydliště a proto se rozhodl vycestovat ze země. Ke svým rodinným poměrům ještě sdělil, že je ženatý a má tři děti, přičemž proti němu ani proti některému z členů jeho rodiny nebylo vedeno trestní stíhání, nikdo z nich není členem žádné politické strany či jiné organizace. Tytéž skutečnosti pak stěžovatel uvedl i ve vlastnoručně psaném prohlášení v ruském jazyce a v pohovoru o důvodech žádosti o udělení azylu, který s ním byl správním orgánem veden dne 23. 1. 2004. Po vyhrožování policií v místě bydliště si vypůjčil peníze a odjel do K. vyřídit si vydání víza do České republiky. Cestovní pas vydaný mu v roce 2002 mu byl v České republice ukraden s penězi. O azyl hned po příchodu do ČR nepožádal, protože o této možnosti nevěděl a pak byl 21. 11. 2003 zadržen policií. Do té doby pracoval v ČR na stavbách, chce zde zůstat, má zde přátele. Na Ukrajině neměl žádné problémy kvůli své rase, národnosti nebo svému náboženství, ani jiné problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií či armádou. Z obsahu spisu dále plyne, že situaci v zemi původu stěžovatele posuzoval správní orgán na základě správy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2002 (ze dne 21. 3. 2003), příručky Ministerstva vnitra Velké Británie z října roku 2000 a rovněž na základě Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 22. 5. 2003, č. j. 118171/2003-LP a informace Zastupitelského úřadu v Kyjevě ze dne 29. 4. 2003. Rovněž vycházel z aktuálních informací ohledně situace na Ukrajině obsažených v databázi České tiskové kanceláře. Krajský soud v Plzni kromě výše uvedených informací, které jsou součástí spisového materiálu, přihlédl při přezkoumání rozhodnutí žalovaného též k výpovědi stěžovatele před uvedeným soudem, kdy uvedl, že první vízum do České republiky měl vyřízené v roce 2001, ovšem nevycestoval a druhé vízum si vyřizoval až v prosinci 2002 a na základě tohoto víza odjel do ČR až na konci května 2003, protože mu to dříve nevycházelo, měl nemocné děti. Neměl čas si vyřídit vízum nové, protože mu vyhrožovala policie a byl nucen odjet. Obává se návratu na Ukrajinu a dalšího pronásledování ze strany policie, přičemž nové volby by měly být až v listopadu 2004. Žádal, aby do té doby byl ponechán v České republice.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by za této situace napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni trpěl nezákonností spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Pokud uvedený soud na základě shromážděných důkazů aplikoval ust. § 12, § 13 a § 14 zák. o azylu tak, že shodně se žalovaným neshledal u stěžovatele podmínky pro udělení azylu, je tento jeho závěr podle Nejvyššího správního soudu zcela zákonný. Totéž platí též ve vztahu k posouzení překážek vycestování ve smyslu § 91 zák. o azylu. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s právním posouzením věci Krajským soudem v Plzni, neboť pouhá nespokojenost se společenským systémem, byť i vyjádřena účastí

na masových demonstracích, sama o sobě politické přesvědčení ve smyslu azylového zákona nestačí. Údajné jednání policistů, tj. jejich vyhrožování stěžovateli za účast na protivládní demonstraci, nelze pak považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst.6 zák. o azylu, neboť svou intenzitou a opakovaností nedosahují charakteristiky pojmu pronásledování. Tomu nasvědčuje zejména skutečnost, že ačkoliv byl stěžovatel držitelem víza od prosince 2002 a k jeho účasti na demonstraci došlo v březnu 2003, neodešel bezprostředně po tvrzeném incidentu z Ukrajiny, ale až po dvou měsících, těsně před tím, než mu skončila platnost víza. Pokud by vyhrožování dosahovalo intenzity předpokládané zákonem, učinil by tak nepochybně bezprostředně po vzniku hrozby.

V souvislosti s tím pak nad rámec potřebného odůvodnění nutno zdůraznit, že v mezidobí od rozhodnutí věci Krajským soudem v Plzni došlo ke změně politické situace na Ukrajině, prezidentem se stal V. J., přičemž z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatel o tuto změnu usiloval, takže otázka tvrzeného pronásledování pro opoziční názory se již stává bezpředmětnou.

Nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky pak nelze podkládat Krajskému soudu v Plzni ani ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem v tom, že žalovaný rozhodnutím podle § 13 zák. o azylu překročil dispozici projevenou v žádosti stěžovatele, protože o udělení azylu za účelem sloučení rodiny nežádal. Souhlasí rovněž se závěrem uvedeného soudu, že není právní nárok na udělení humanitárního azylu a rozhodování o tomto druhu azylu se děje v rovině volné úvahy správního orgánu; pokud správní orgán neshledal podmínky pro jeho udělení, pak nelze jeho rozhodnutí pokládat za nezákonné. Totéž pak zbývá uvést též ve vztahu k existenci překážky vycestování podle § 91 zák. o azylu, a to zejména za změněné politické situace na Ukrajině tak, jak již bylo poznamenáno výše.

Stěžovatel se dále dovolává důvodu vymezeného v ust. § 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s., když má zato, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, neboť nerespektoval situaci žalobce, že jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi a krajský soud tuto skutečnost ponechal bez povšimnutí. Má tedy zato, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud tento názor nesdílí, neboť žalovaný si obstaral pro své rozhodnutí dostatek důkazů, ze kterých se dal řádně dovodit jím učiněný závěr, přičemž respektoval omezené možnosti stěžovatele a vycházel pouze z dostatečně prokázaných skutečností; krajský soud pak rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. Ani v této námitce proto stěžovateli nelze přisvědčit.

Stěžovatel konečně namítal i porušení § 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s., tj. dovolával se nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nejvyšší správní soud má zato, že rozhodnutí žalovaného odpovídá dikci § 47 odst. 3 správního řádu, není zatíženo neodstranitelnou vadou a není třeba je zopakovat. Krajský soud i v této otázce postupoval správně a jeho rozhodnutí není nepřezkoumatelné. K další opakované námitce – správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazování – odkazuje Nejvyšší správní soud na výklad podaný k § 103 odst. 1 písm. a/ (viz výše) a stěžovateli

rovněž nepřisvědčil. Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v souzené věci naplnění žádného z důvodu vymezeného v ust. § 103 odst.1 písm. d/ s. ř. s. neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů proto dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a jako takovou ji zamítl (§ 110 odst.1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl přednostně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst.1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady řízení ze spisu nezjistil, přičemž stěžovatel nebyl v tomto stádiu řízení úspěšný, rozhodl tak, že žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. 2. 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu